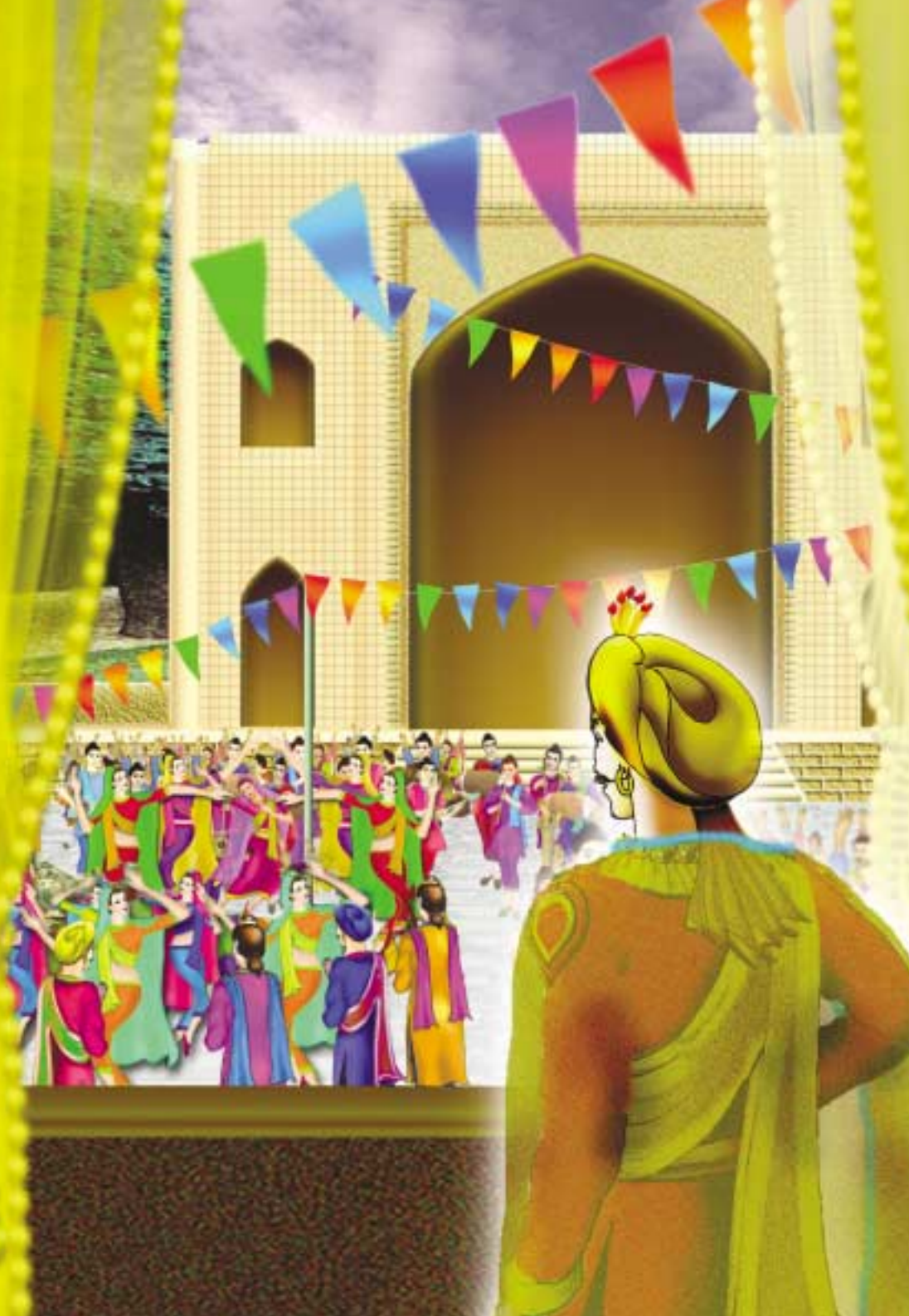

๒๘

สิ่ง ที่ ทำ ได้ ย าก
เมื่ อ ใ ห้ ไป แ ล้ว

คนควรให้ทาน จะน้อยหรือมากก็ตาม
แต่ผู้ใด ครั้นให้ทานแล้ว ไม่เดือดร้อนใจในภายหลัง
การไม่เดือดร้อนใจนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการกลืนดาบ
กว่าการพูดว่าจะให้สิ่งของที่เป็นที่รักนั้น
เหตุอย่างอื่นนั้นทั้งหมด เป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๐

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่ต่างต้องเวียนว่ายตายเกิด
มานับภพนับชาติไม่ถ้วน ล้วนต้องผ่านสภาวะแห่งการดำรง
สถานภาพต่างๆ มาแล้วทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นพระราชามหากษัตริย์
พระเจ้าจักรพรรดิหรือแม้กระทั่งเกิดเป็นยาจกเชื้อใจ การที่
เรารู้ว่า เกิดมาทำไม อะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต แล้ว
ตั้งเป้าหมายของชีวิตได้ถูกต้องมุ่งไปสู่จุดหมายได้นั้น นับว่าเป็น
สิ่งที่เลิศประเสริฐสุด อย่างไรก็ดี การที่เราจะประคับประคอง
ตนให้อยู่ในสภาวะเช่นนี้ได้ จำเป็นจะต้องหมั่นประคองใจของเรา
ให้อยู่ในแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ให้ได้ตลอดเวลา ด้วยการทำใจ
หยุดใจนิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หากทำได้เช่นนี้ ชีวิต
ในปัจจุบัน และในอนาคตก็ย่อมปลอดภัยจากทุกข์ สิ่งรวมทั้งใน
สังสารวัฏอันยาวไกลด้วย

มีวาระพระบาลีใน ทลัณณกชาดก ความว่า

“ทเทยฺย ปุริโส ทานํ	อปปิ วา ยทิวา พาหุ
โย จ ทตฺวา นานุตฺตปเป	ตํ ทุกฺกตรฺรํ ตโต
สพฺพญณํ สุกฺรํ จานํ	เอวํ ชานาहि มคฺช

คนควรให้ทาน จะน้อยหรือมากก็ตาม แต่ผู้ใด ครั้น
ให้ของรักของตนแล้ว ย่อมไม่เดือดร้อนใจในภายหลัง การ
ไม่เดือดร้อนใจนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการกลืนดาบ

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๑

**กว่าการพูดว่าจะให้สิ่งของที่เป็นที่รักนั้น เหตุอย่างอื่นนั้น
ทั้งหมด เป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นจอมแห่ง
ชาวอมร ขอพระองค์โปรดทรงทราบอย่างนี้เถิด”**

การให้เป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อจิตใจมาก นับตั้งแต่ที่เราลืมตา
ขึ้นดูโลก ชีวิตของเราล้วนเกี่ยวข้องกับการให้ตลอดเวลา ตั้งแต่
บิดามารดาที่มอบความรักความอบอุ่นให้กับเรา ญาติพี่น้องที่ให้
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน เป็นความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า
ที่โลกเราอยู่อย่างสงบสุขได้ทุกวันนี้ ก็ด้วยการให้สิ่งที่ดีงาม
ต่อกัน ตั้งแต่การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างญาติสนิทมิตรสหาย
ความมีน้ำใจสงเคราะห์ช่วยเหลือแบ่งปัน และการสนับสนุน
ส่งเสริมให้เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน เป็นต้น

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับการให้เป็นอย่างมาก
ในบารมีทั้งสิบทัศ ทาน คือการให้ ยังต้องมาเป็นอันดับแรก แท้
ที่จริงแล้ว การให้นี้จะละเอียด และลุ่มลึกไปตามลำดับ นับตั้งแต่
การให้วัตถุ ภาษาพระท่านเรียกว่า วัตถุทาน การให้ความรู้ ที่
รู้จักกันดีว่า ให้วิทยาทาน และประการสุดท้ายคือ ไม่ติดใจใน
เรื่องราวนั้นๆ อันจะเป็นเหตุให้ขุ่นมัว เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึง
ปรารถนา หรือที่เราเรียกกันว่า อภัยทานนั่นเอง ลำดับแห่งการให้
มีตั้งแต่ชั้นธรรมา ชั้นปานกลาง และชั้นอุกฤษฏ์ ซึ่งทุกท่าน

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๒

คงจะจำกันได้ที่มีทั้งอุปบารมี และปรมัตถบารมี

ในชีวิตของปุณฺณคนธรรมา หากสามารถที่จะให้โดยไม่เกิดความรู้สึกเสียดยในภายหลัง นี่เป็นสิ่งที่บัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลายพากันยกย่อง และสรรเสริญยิ่งนัก หากทำได้เช่นนี้ จะทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข แต่กว่าจะทำเช่นนี้ได้ ไม่ใช่เรื่องที่ย่าง่ายเลย แต่ถ้าทำได้ก็ยอดเยี่ยมทีเดียว

*ดังเช่นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว ในครั้งที่สมเด็จพระบรมศาสดาประทับอยู่ที่วัดพระเชตุวัน มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น คือ มีอุบาสกท่านหนึ่งซึ่งมีครอบครัวแล้วได้เห็นโทษในการครองเรือน อีกทั้งยังมีศรัทธาอย่างแรงกล้า จึงตัดสินใจสละชีวิตทางโลก เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ ฝ่ายภรรยาของท่านยังทำใจกับการบวชของท่านไม่ได้ จึงไปเยี่ยมท่านบ่อยๆ ทำให้ท่านเกิดความคิดอยากจะสึก

เมื่อพระศาสดาทรงรู้เรื่องนี้และเล็งเห็นอุปนิสัยที่จะบรรลุธรรมของท่าน จึงเสด็จไปหาและตรัสถามว่า “ดูก่อนภิกษุ ได้ยินว่า เธอถูกภรรยาเก้ายั่วยวนจนอยากจะลาสิกขาหรือ” ภิกษุรูปนั้น กราบทูลตามความเป็นจริง พระลัมมาลัมมพุทธเจ้า

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๓

ตรัสต่อไปว่า “ภิกษุ ไม่เพียงแต่ภพชาตินี้เท่านั้น แม้ในอดีต
เธอก็เคยถูกหญิงนี้ทำจนแทบเป็นบ้ามาแล้ว แต่อาศัยบัณฑิต
จึงรอดชีวิตมาได้” จากนั้นพระองค์ทรงนำอดีตมาเล่าว่า

เมื่อพระโพธิสัตว์เกิดในตระกูลพราหมณ์ ญาติทั้งหลาย
พากันตั้งชื่อว่า เสนกกุมาร เป็นผู้มีปัญญามาก ครั้นเติบโตขึ้น
ได้ศึกษาศิลปวิทยาจนสำเร็จแตกฉาน หลังจากเรียนจบแล้ว
ก็กลับมารับราชการเป็นอำมาตย์ของพระเจ้ามัททวะ ความเป็น
บัณฑิตของพระโพธิสัตว์ เป็นที่เล้าขานกันมาก

วันหนึ่ง บุตรชายของบุโรหิตมาเข้าเฝ้าพระราชชา เห็น
อัศรมเหสีของพระองค์เข้า เกิดจิตปฏิพัทธ์ชนิดที่ว่ากินไม่ได้
นอนไม่หลับ นอนอดอาหารอยู่ที่บ้าน ทำให้ล้มป่วยอยู่หลายวัน
พระราชชาทรงไม่เห็นบุตรบุโรหิตมาเฝ้าจึงตรัสถามว่า “บุตร
บุโรหิตหายไปไหนเล่า ทำไมจึงไม่มาเข้าเฝ้า”

เมื่อพระองค์ทรงรู้เรื่องราวทั้งหมด จึงรับสั่งให้เรียก
บุตรบุโรหิตมา พลาจตรัสว่า “เราจะมอบมเหสีของเราให้ท่าน
๗ วัน ท่านพามเหสีไปอยู่ที่บ้านได้วันที่ ๘ให้นำมาคืนเราก็ก่อน”
เมื่อได้ฟังพระคำรัสเช่นนี้ บุตรบุโรหิตดีใจเหมือนได้แก้วทิพย์
ได้นำมเหสีไปอยู่ที่บ้าน เมื่อได้อยู่อย่างใกล้ชิด ทั้งสองยังรู้สึก
ผูกพันแน่นแฟ้นมากขึ้น จึงวางแผนหนีออกจากเมือง ไปอาศัย

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๔

อยู่ที่เมืองอื่นโดยไม่มีผู้ใดล่วงรู้เส้นทางของคนทั้งสอง

ครั้นครบ ๗ วัน พระองค์ไม่เห็นมเหสีกลับมา จึงสั่งให้
ปาวประกาศไปทั่วแคว้นแคว้น ก็ไม่มีใครพบบุคคลทั้งสอง ต่อมา
พระองค์ทรงเศร้าเสียใจกับเหตุการณ์นี้มาก พระหทัยร้อน
ถึงกับพระโลหิตไหลออก ทรงอาพาธอย่างหนัก ไม่มีหมอหลวง
ใดสามารถเยียวยาได้

พระโอรสตัวรู้ว่า ที่พระราชเป็นเช่นนี้ เพราะเจอ
เหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจมาก อันที่จริงพระองค์ไม่ได้
เป็นโรคอะไร เพียงแต่ไม่เห็นพระมเหสีเท่านั้น พระโอรสตัวจึง
คิดหาอุบายช่วยพระราช โดยเรียกอำมาตย์ และ ปุกกุส-
อำมาตย์มา พลาบบอกว่า “ท่านอำมาตย์ทั้งสอง แท้ที่จริง
พระราชไม่ได้ป่วยเป็นโรคอะไร เพียงเพราะพระองค์มีพระหทัย
อ่อนแอ เราจะออกอุบายรักษาพระราชให้หายดีดังเดิม”

มหาเสนกอำมาตย์ผู้ทรงปัญญาได้นัดแนะว่า “พวกเรา
จะให้สร้างฉากแสดงขึ้นที่พระลานหลวง แล้วจัดแสดงการละเล่น
โดยให้ผู้รู้วิธีการกลืนดาบ แสดงให้พระราชทอดพระเนตรแล้ว
เราจะผูกปัญหาคอตอบโต้กับพระราช จะทำให้พระองค์ได้พระสติ
กลับคืนมา” หลังจากนัดแนะกันเรียบร้อยแล้ว ทั้งสามพากัน
เดินทางไปเข้าเฝ้าพระราชที่ห้องพระโรง

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๕

บัณฑิตทั้งสาม ถวายบังคมพระราชาแล้วได้กราบทูลว่า “ข้าแต่มหาบพิตร ตอนนี้ที่พระลานหลวงมีการแสดง เมื่อมหาชนพากันดูการละเล่น ที่เป็นทุกข์ก็จะลืมความทุกข์ ขอพระองค์โปรดเสด็จไปทอดพระเนตรเถิดพระเจ้าข้า” จากนั้นทั้งสามได้พาพระราชาไปทอดพระเนตรที่ช่องพระแกล ในบรรดาคนที่แสดงการละเล่น มีชายคนหนึ่งกลืนกินดาบที่ยาวถึง ๓๓ นิ้ว เมื่อพระราชาทอดพระเนตรเห็น ทรงแปลกพระทัย จึงตรัสถามอายุรบัณฑิตว่า “ท่านอายุระ ชายคนนี้น่าอัศจรรย์นัก สามารถกลืนดาบที่แหลมคมได้ ยังมีสิ่งที่ทำได้ยากกว่านี้หรือไม่”

อายุระฟังดังนั้นรีบตอบว่า “ข้าแต่มหาบพิตร ผู้ใดก็ตามที่กล่าวว่า จะให้ แล้วตัดใจให้ไป ผู้นั้นได้ชื่อว่า ทำสิ่งที่ทำได้ยากยิ่งกว่าการกลืนดาบพระเจ้าข้า สิ่งอื่นๆ ถือว่าง่ายหมดทีเดียว”

พระราชาฟังดังนี้แล้ว ใจก็คิดขึ้นมาว่า คำพูดว่าจะให้เราเองก็เคยพูดว่าจะให้ราชเทวีแก่บุตรบุโรหิต แม้เราก็เป็นผู้ทำสิ่งที่ทำได้ยากหนอ เมื่อคิดได้เช่นนี้ความโศกที่ทับถมอยู่ค่อยบางเบาลงบ้าง พระราชาจึงทรงตรัสถามต่อไปว่า “แล้วสิ่งที่ทำได้ยากกว่าการพูดว่าจะให้นั้น มีอยู่ไหม”

ปุกกุสบัณฑิตรีบตอบว่า “มหาบพิตร คนที่ไม่รักษาคำพูด

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๖

สิ่งที่พูดออกไปก็ไม่มีผล ผู้ที่ให้ปฎิญาแล้วบั่นทอนความโลภได้ จัดว่าทำสิ่งที่ทำได้ยากยิ่งกว่าการกลืนดาบ และการให้ปฎิญานั้นอีก” พระราชาฟังแล้วก็ฉุกละหุกคิดว่า แม้แต่ตัวเราเองก็ได้ให้พระเทวีตามคำสัญญา เราทำสิ่งที่ทำได้ยากหนอ คิดดังนี้แล้วความโศกก็เบาบางลงกว่าเดิม พระองค์ฉุกละหุกคิดขึ้นอีกว่า คนที่ฉลาดเกินเสนกบัณฑิตไม่มี เราถามเสนกะบ้างดีกว่า ทรงเอยถามเสนกบัณฑิตว่า “พ่อเสนกะ สิ่งที่ได้ทำได้ยากยิ่งกว่านี้มีอีกไหม”

พระโพธิสัตว์ได้ฟังดังนั้นรีบกราบทูลว่า “ข้าแต่มหाराช คนควรที่จะให้ทานไม่ว่าน้อยหรือมากก็ตาม ยังไม่ยากกระไรนัก แต่ผู้ใดก็ตามครั้นตั้งใจให้แล้ว ไม่เดือดร้อนใจในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นได้ชื่อว่า ทำสิ่งที่ทำได้ยากกว่าสิ่งใดทั้งหมด พระเจ้าข้า”

พระราชาฟังดังนั้นทรงได้คิดทันทิว่า การที่เราตัดสินใจให้ไปแล้วเดือดร้อนเช่นนี้ ไม่สมควรแก่เราอย่างยิ่ง เมื่อคิดได้ดังนี้แล้ว โรคที่เป็นอยู่ก็หายเป็นปลิดทิ้งโดยฉับพลันทันที ครั้นจบพระธรรมเทศนา ภิกษุนั้นก็ได้นำบรรลุโสดาปัตติผล

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลใด จะให้มัน นับว่าเป็นสิ่งที่ยากอยู่แล้ว สำหรับผู้ที่ไม่รู้จักคำว่าให้ แม้เคยให้แล้วก็ได้หมายความว่า จะขาดจากใจได้อย่างง่ายดาย การให้แล้ว

สิ่งที่ทำได้ยาก เมื่อให้ไปแล้ว

๒๕๓

ตัดขาดจากใจในเรื่องที่หลวงพ่อนำมาเล่านี้ เป็นเพียงอุทาหรณ์
ให้ทุกท่านคิดเปรียบเทียบถึงการบำเพ็ญทานบารมีของพวกเรา
ในขณะที่เราให้ทาน สภาวะใจของเราเป็นเช่นไร หากเราให้แล้ว
ตัดขาดจากใจเหมือนตัดบัวไม่เหลือใย ไม่มีอะไรเหลือติดอยู่เลย
ให้แล้วก็ปลื้มปิติยินดี ไม่นึกเสียดายในภายหลัง บุญกุศลที่เกิด
ขึ้นย่อมจะยิ่งใหญ่ไพศาล เราต้องทำให้ได้อย่างนี้ เพื่อจะได้บุญ
อย่างเต็มเปี่ยมไม่มีหกไม่มีหล่นเลยแม้แต่น้อย

